

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia **14.12. 2020 r** . Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. odmówił S. T. ponownego ustalenia wysokości renty rodzinnej, podnosząc, iż nie zaistniała żadna okoliczność wynikająca z art. 33 ust. 1 pkt. 1 ustawy zaopatrzeniowej.

(decyzja k.14 akt MSWiA)

Od powyższej decyzji odwołała się wnioskodawczyni, reprezentowana przez pełnomocnika, powołując się na nową okoliczność w postaci uchwały SN z dnia 16.09.2020 roku. Wniosła o zmianę decyzji i ustalenie świadczenia w kwocie sprzed obniżenia – 5443,46 zł oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odwołanie – k.2)

W odpowiedzi na odwołanie Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. wniósł o jego oddalenie, argumentując, jak w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k.7/

Postanowieniem z dnia 22.10.2021 r Sąd Okręgowy w Warszawie przekazał sprawę do rozpoznania i rozstrzygnięcia Sądowi Okręgowemu w Łodzi.

/postanowienie – k.59/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

H. T. (1) urodził się (...). W okresie służby zajmował następujące stanowiska:

- od 1.12.1949 – młodszy referent , Wydział V, Sekcja VI, (...) W.

- od 15.03.1950 – referent, Referat V, (...) Z.

- od 20.09.1950 – słuchacz, roczna szkoła oficerska , L. , (...)

- 8.08.1951 – do dyspozycji szefa, (...), Ł.

- od 8.08.1951 – starszy referent RO przy Wytwórni (...), (...), Ł.

-1.12.1951 – do dyspozycji szefa, (...), Ł.

- od 11.12.1951 – starszy referent RO przy Przedsiębiorstwie Państwowym (...), (...), Ł.

- od 20.05.1952 – kierownik, Wydział V, Sekcja VI, (...), Ł.

- od 1.04.1953 – kierownik, Wydział V, Sekcja VI, (...), Ł.

- od 1.08.1954 – kierownik, Wydział III, Sekcja VI A, (...), Ł.

- od 1.04.1955 – zastępca kierownika, PUdsBP, R.

- od 1.04.1956 – kierownik, PDdsBP, P.

- od 1.01.1957 – starszy oficer operacyjny, Wydział III, KMOm, Ł.

- od 1.03.1959 – kierownik, Wydział III, Grupa (...), Ł.
- od 1.05.1961 – zastępca naczelnika, Wydział III, KMOM, Ł.
- od 1.07.1962 – naczelnik, Wydział IV, KMOM, Ł.
- od 15.04.1964 – naczelnik, Wydział III, KMOM, Ł.
- od 1.04.1967 – naczelnik, Wydział III, KMOM, Ł.
- od 15.11.1969 – 31.05.1975 , zastępca komendanta ds. SB, KM MO Ł.

/wykaz – k. 21/

Do zadań Wydziału III należało zwalczanie i przeciwdziałanie działalności dywersyjno – sabotażowej, terrorku politycznego, szkodnictwa gospodarczego, innych form szkodliwej działalności organizowanej z pobudek politycznych, ściganie sprawców zbrodni popełnionych w okresie okupacji, ściganie sprawców przestępstw politycznych , popełnianych po wyzwoleniu, które nie zostały objęte amnestią, realizowanie innych zadań zleconych.

Do zadań wydziału IV należało zwalczanie i przeciwdziałanie wszelkiej działalności antypaństwowej prowadzonej przez kler, stowarzyszenia katolickie, aktyw katolicki, wyznawców nielegalnej sekty świadków Jehowy, inne wyznania za wyjątkiem kościoła ewangelickiego. Zadania te obejmowały w szczególności ujawnianie i przeciwdziałanie dywersji ideologicznej i politycznej, operacyjne zabezpieczenie ważniejszych akcji władz, inicjowanie operacyjnych przedsięwzięć i ich koordynowanie.

Służba Bezpieczeństwa w ramach komend MO wykonywała zadania w zakresie walki z obcymi wywiadami i wrogami, reakcyjnymi elementami wewnątrz kraju.

/zakresy czynności – k. 87 – 102/

Z opinii służbowych dotyczących H. T. wynikało początkowo, że był mało obowiązkowy, mało „wyrobiony” operacyjnie, słabo pracował z agenturą. Następnie wskazywano, że wywiązuje się z obowiązków zadawalająco, jest zawzięty w pracy z agenturą i osiąga poważne wyniki. Zlikwidował m.in. wrogie napisy w zakładzie pracy, które wykonał „andersowiec zwerbowany przez wywiad A.”, co zadecydowało o powierzeniu mu stanowiska kierowniczego. W kolejnych opiniach zwracano uwagę na dobrą pracę z agenturą, aktywność i prowadzenie kombinacji akcji operacyjnych. Następnie zwrócono uwagę, że z uwagi na chorobę, nie osiągnął większych wyników. W kolejnych opiniach wskazywano na rodzaj pracy operacyjnej (prowadzenie agentury i zdobywanie kandydatów, kierowanie pracownikami zajmującymi się klerem świeckim i zakonnikami, obsługa informatorów, pomoc przy werbunku księdza). Wpłynęło na przyznanie dodatku funkcyjnego. Zwracano uwagę na wyrobienie polityczne i w związku z tym dobre osiągnięcia w zakresie spraw kleru. Cytowano przykład pracy operacyjnej w stosunku do informatora – księdza, który początkowo odmówił współpracy a po interwencji H. T., przyrzekł dalszą współpracę. Nadto podkreślano opracowywanie ważnego kandydata z K.. Był nagradzany, m.in. medalami.

/opinie służbowe w aktach osobowych – płyta CD/

Decyzją z dnia 2.03.1978 r H. T. (1) uzyskał prawo do emerytury milicyjnej.

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z dnia 7.10.1991 r roku organ emerytalny ustanowił dla wnioskodawczynie prawo do milicyjnej renty rodzinnej w związku ze śmiercią funkcjonariusza.

/okoliczność bezsporna/

Z informacji Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Oddziałowe Archiwum IPN w Ł., sporządzonej dla organu rentowego w dniu **24.05.2017** roku wynika, iż H. T. (1) , w okresie od **15.01.1949 do 31.05.1975** roku pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708, z późn. zm.)/art. 13 b ust. 1 pkt.2 i 3, ust. 1 pkt. 5 lit. C tiret 4 i 5, ust. 2 pkt. 1 lit c./

(pismo IPN – k.85).

Decyzją z dnia **1.08. 2017 r.** o ponownym ustaleniu wysokości renty rodzinnej Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji ponownie ustalił wysokość świadczeń S. T. od **1 października 2017 r.**, po zmarłym emerycie.

W decyzji dotyczącej renty wskazano, że podstawę wymiaru świadczenia stanowi kwota **10245,06** zł. Emerytura, od której naliczana jest renta rodzinna wynosi **14,08%** podstawy wymiaru zmarłego i została określona na kwotę 1442,50 zł. Renta rodzinna dla jednej osoby wynosi 1226,13 zł, Jako podstawę prawną decyzji wskazano przepisy - art. 24a w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708, z późn. zm. dalej jako ustawa o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy) oraz otrzymaną z IPN Informację z dnia **24.05. 2017 r.**

(decyzja k.8 akt MSWiA)

Wnioskodawczynie nie odwoływała się od tej decyzji.

/okoliczność bezsporna/

W dniu 9.12.2020 r wnioskodawczynie wystąpiła z wnioskiem, na podstawie art. 33 ust. 1 pkt. 1 ustawy zaopatrzeniowej o ponowne ustalenie wysokości świadczenia w postaci renty rodzinnej i określenia go w wysokości sprzed obniżenia, powołując się na nową okoliczność w postaci uchwały SN z dnia 16.09.2020 r i przyjętego tam rozumienia służby na rzecz totalitarnego państwa.

/wniosek – k. 13/

Decyzją z dnia **14.12. 2020 r** . Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. odmówił S. T. ponownego ustalenia wysokości renty rodzinnej, podnosząc, iż nie zaistniała żadna okoliczność wynikająca z art. 33 ust. 1 pkt. 1 ustawy zaopatrzeniowej.

(decyzja k.14 akt MSWiA)

Wnioskodawczynie jest w trudnej sytuacji materialnej. Musi korzystać z pomocy rodziny.

/okoliczność bezsporna/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

W dniu 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz.), na mocy której wprowadzono art. 13b ustalający katalog cywilnych i wojskowych instytucji i formacji, w których służba od dnia

22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. jest uznawana za służbę na rzecz totalitarnego państwa. Ustawa zmieniająca wprowadziła także zasady ustalania wysokości policyjnej emerytury i renty inwalidzkiej nakazując stosowanie art. 15c i 22a ustawy. Przepisy te stanowią, iż w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi 0% podstawy wymiaru - za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b i 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, 1a oraz 2-4. Wysokość emerytury ustalonej zgodnie z tymi przepisami nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłacanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 15c).

Powołany a zastosowany wobec wnioskodawcy przepis art. 24a wprowadzono na mocy art. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym... i jest to już druga regulacja powodująca obniżenie emerytur a teraz także rent inwalidzkich a w konsekwencji i rent rodzinnych po osobach, które pełniły "służbę w organach bezpieczeństwa PRL", które to pojęcie obecnie zastąpiono pojęciem "służby na rzecz państwa totalitarnego".

Wnioskodawcy, na mocy ww. przepisów i decyzji wydanej w wykonaniu zacytowanych przepisów, została ograniczona w prawach emerytalnych. Ponadto naznaczono zmarłego, jako współuczestnika systemu bezprawia, obniżając świadczenie emerytalne bez badania jakichkolwiek czynów i ewentualnej - indywidualnej winy. Jednocześnie przyjęto związanie sądów krajowych ustawodawczym wymiarem sprawiedliwości.

Należy podkreślić, że wnioskodawcy nie odwołała się od decyzji obniżającej świadczenie, zatem stała się ona prawomocna.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 18.02.1994 r o zaopatrzenie emerytalnym funkcjonariuszy policji (...)/Dz.U.2020 poz. 723 t.j/ decyzja organu emerytalnego ustalająca prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ulega uchyleniu lub zmianie na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli:

1)

zostaną przedstawione **nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności faktyczne**, które mają wpływ na prawo do zaopatrzenia emerytalnego lub wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia;

2)

decyzja została wydana w wyniku przestępstwa;

3)

dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności faktyczne, okazały się fałszywe;

4)

decyzja została wydana na skutek świadomego wprowadzenia w błąd organu emerytalnego przez osobę pobierającą świadczenie;

5)

decyzja została wydana w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie, które zostało następnie uchylone, zmienione albo stwierdzono jego nieważność;

6)

przyznanie świadczeń lub nieprawidłowe obliczenie ich wysokości nastąpiło na skutek błędu organu emerytalnego.

Wnioskodawczyni, jako podstawę wniosku wskazała art. 33 ust. 1 pkt. 1 cytowanej ustawy, a nową okolicznością według niej była okoliczność w postaci uchwały SN z dnia 16.09.2020 roku w sprawie III UZP 1/20.

Według tej uchwały kryterium służby na rzecz totalitarnego państwa określone w art. 13b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka. Oznacza to, że należy wykazać, że funkcjonariusz w swojej służbie w czasach PRL naruszył podstawowe prawa i wolności innych osób, zwłaszcza osób walczących o niepodległość, suwerenność i wolną Polskę. Jeśli nie zostanie to dowiedzione, a ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na organie emerytalnym, wówczas były funkcjonariusz nie będzie miał automatycznie obniżonego świadczenia. Przy czym sąd nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby w organach bezpieczeństwa państwa przedstawionej przez IPN zarówno co do faktów (ustalonego w tym zaświadczeniu przebiegi służby) jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów). Informacja o przebiegu służby nie jest władczym przejawem woli organu administracji publicznej, jest oświadczeniem wiedzy i nie rozstrzyga konkretnej sprawy administracyjnej w stosunku do konkretnej osoby. /por. w tym zakresie postanowienie SN z dnia 9.12.2011, II UZP 10/11, postanowienie NSA z dnia 12.01.2018, I OSK (...)/.

„Nowe okoliczności i nowe dowody”, o których mowa w artykule 33 ustawy z 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...)to okoliczności i dowody, które istniały w dacie wydania decyzji przyznającej prawo do świadczeń z ubezpieczenia (zabezpieczenia) emerytalnego, lecz nie zostały uwzględnione przez organ rentowy./wyrok SA w Warszawie z dnia 5.11.2015 r, III AUa 1889/14/

W ocenie Sądu uchwała SN nie jest ani nowym dowodem ani nową okolicznością faktyczną w sprawie, która nadto nie występowała w dniu wydawania decyzji w 2017 r, zatem brak było podstaw do wznowienia postępowania i uwzględnienia wniosku ubezpieczonej.

Wnioskodawczyni mogła zaskarżyć decyzję z 2017 r i w ten sposób zweryfikować służbę męża w oparciu o wszystkie kryteria, w tym zawarte we wspomnianej uchwale.

Nadto nie jest możliwe w realiach niniejszej sprawy uwzględnienie roszczenia na innej podstawie, gdyż w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie jest prawnie dopuszczalne stosowanie klauzul generalnych, którymi są w szczególności zasady współzycia społecznego. Zgodnie z poglądem judykatury „Do złagodzenia rygorów prawa ubezpieczeń społecznych nie stosuje się ani art. 5 k.c., ani art. 8 k.p., bo przepisy prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter przepisów prawa publicznego.” „W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych niedopuszczalne jest powoływanie się na zasady współzycia społecznego, jako że prawo ubezpieczeń społecznych, w odróżnieniu od przepisów prawa pracy (art. 300 k.p.), nie zawiera normy o charakterze takiej klauzuli generalnej, ani też normy zezwalającej na stosowanie w zakresie nieuregulowanym przepisów kodeksu cywilnego.” (por. wyrok SN z dnia 16 czerwca 2011 r. sygn. akt III UK 214/10 opubl. LEX 1095955, wyrok SA w Katowicach z dnia 20 maja 2010 r., sygn. akt III AUa 3616/09, opubl. LEX nr 785483 wyrok SN z dnia 2 grudnia 2009 r., sygn. akt I UK 174/09, opubl. LEX nr 585709, wyrok NSA w W. z dnia 18 maja 2011 r., sygn. akt I OSK 124/11, opubl. LEX 990161, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 listopada 2008 r., sygn. akt III AUa 330/08)

Mając na względzie wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy w Łodzi odwołanie jako bezzasadne na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.